

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet bör granska statsminister Göra Perssons avtal/överenskommelse med Sveriges Television utifrån åtminstone tre perspektiv.

Ett PM upprättades, enligt Sveriges Televisions informationsavdelning, i mars 1996 av Erik Fichtelius - inför starten av hela dokumentärprojektet av statsminister Göran Perssons statsministertid. Det visades då för och diskuterades med Göran Persson som godkände villkoren muntligen. Enligt SVT har inte några papper överlämnats eller undertecknats, och detta PM har förvarats av Erik Fichtelius fram till det att det offentliggjordes i december 2002.

Av avtalet framgår följande viktiga punkter:

"2. Materialet och berättelsen kan publiceras efter det att GP slutat som partiledare och/eller statsminister, som en dokumentär i SVT.

3. Samtalen sker under hand på bakgrundsvillkor. Det innebär att det GP berättar eller informerar om kan EF omedelbart använda som underlag för publicering, utan att källan avslöjas. GP utlovas anonymitet enligt TF, och EF är därmed skyldig att använda informationen på ett sådant sätt att källan inte avslöjas. Först efter det att GP lämnat uppdraget som partiledare kan hans berättelse publiceras som hans egna kommentarer.

4. Filmning och samtal ska ske under största möjliga sekretess - med så få inblandade och informerade som möjligt."

Enligt uppgifter i medierna har statsministern bekräftat förekomsten av detta avtal bl. a. i Sveriges Television. Den 16 december 2002 säger han till SVT:s Aktuellt att om SVT skulle sända intervjuerna så länge som han fortfarande är statsminister överväger Persson att kontakta en jurist.

"Då bryter SVT mot det avtal vi hade och då tror jag att jag får be en jurist hjälpa mig med en granskning av den handlingen", säger statsministern till SVT:s Aktuellt.

Sveriges Televisions VD Christina Jutterström bekräftar också, enligt TT, förekomsten av avtalet och SVT:s avsikt att inte publicera materialet. Till TT säger hon (17/12):

"Nu har jag talat med statsministern i dag och han berättade att han svarat på en hypotetisk fråga om vi skulle sända. Det har vi aldrig tänkt eftersom vi har en överenskommelse. Vi håller avtal."

Av redovisade fakta framgår att avtalet är knutet till rollen som statsminister. En statsminister agerar under grundlagar och vanliga lagar. En statsminister eller ett statsråd kan inte genom civilrättsliga avtal frånträda detta ansvar.

Av regeringsbeslut den 20 december 2001 om sändningstillstånd till Sveriges Television framgår att tillståndet är förknippat med vissa villkor om t. ex innehållet i sändningarna. I sändningsvillkoren framgår av 10 § följande:

"Nyhetsverksamheten i SVT skall bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program.

SVT skall meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor.

SVT skall granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra maktsfärer.” (fetstil är undertecknads markering)

Regeringen har alltså föreskrivit att SVT skall utöva en granskande funktion även gentemot regeringen inklusive dess statsminister. Konstitutionsutskottet bör granska om statsministerns avtal med SVT innebär en inskränkning för SVT att utöva sin granskande funktion. I avtalet med SVT framgår ju att publicering inte skall ske när SVT bestämmer utan när statsministern har avgått som sådan. Sekretess är också föreskriven i avtalet.

I Yttrandefrihetsgrundlagen står i 1 kap. 3 § första stycket följande:

”Det får inte förekomma att något som är avsett att framföras i ett radioprogram eller en teknisk upptagning först måste granskas av en myndighet eller något annat allmänt organ. Inte heller är det tillåtet för myndigheter och andra allmänna organ att utan stöd i denna grundlag, på grund av det kända eller väntade innehållet i ett radioprogram eller en teknisk upptagning, förbjuda eller hindra dess offentliggörande eller spridning bland allmänheten.”

YGL innehåller i likhet med Tryckfrihetsförordningen alltså förbud mot censur och mot andra s.k. hindrande åtgärder. Konstitutionsutskottet bör granska om statsministern genom det redovisade avtalet och sina uttalanden om rättsliga åtgärder gentemot SVT hävdar ett publiceringsförbud och därmed utövat eller försökt utöva sådana hindrande åtgärder som är förbjudna enligt grundlagen.

I Regeringsformen 6 kap. 9 § föreskrivs i andra stycket följande:

”Statsråd får icke utöva allmän eller enskild tjänst. Han får ej heller inneha uppdrag eller utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för honom.”

Konstitutionsutskottet bör granska om statsministerns agerande i förhållande till Sveriges Television i detta fall kan ha varit i strid med denna del av grundlagsparagrafen.

Stockholm den 19 december 2002

Ingvar Svensson
riksdagsledmot (kd)